

УДК 336.71

Ромашко О. М., к.е.н., доцент кафедри фінансів

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу,
м. Івано-Франківськ, Україна

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ

Розвиток сучасних економічних систем значною мірою визначається грошово-кредитною політикою, яка є основним ринковим регулятором стабільності й економічного розвитку. В енциклопедичних виданнях, науковій та фаховій літературі є різні визначення категорії «грошово-кредитна політика», проте всі вони зводяться до того, що грошово-кредитна політика визначає напрями і можливості регулювання економіки монетарними методами.

На основі узагальнення літературних джерел запропоновано основні структурні компоненти грошово-кредитної політики, які зведено до табл. 1.

Таблиця 1 – Концептуальні основи формування грошово-кредитної політики

Параметр	Характеристика
Об'єкт	– пропозиція (маса) грошей; – ставка процента; – валютний курс; – швидкість обігу грошей; – рівень інфляції.
Суб'єкти	– банківська система – центральний банк і комерційні банки; – урядові структури – Верховна рада, Міністерство фінансів або казначейство, органи нагляду за діяльністю банків і контролю за грошовим обігом, інституції зі страхування депозитів, а також інші установи.
Функції управління	організація, планування, регулювання і контроль
Цілі	– стратегічні (зростання виробництва, підвищення зайнятості, збалансування платіжного балансу); – проміжні (пожвавлення ринкової кон'юнктури, зміна попиту та пропозиції); – тактичні (регулювання грошової маси, процентної ставки, валютного курсу)
Завдання	– забезпечення фінансової та макроекономічної стабільності; – створення умов для досягнення установами банків економічної політики держави,
Принципи	стабільність основних цілей і завдань, прозорість механізмів реалізації грошово-кредитної політики
Режими	– таргетування валютного курсу; – таргетування грошовихагрегатів; – таргетування інфляції; – грошово-кредитна політика безномінального якоря
Інструментарій	– інструменти опосередкованого впливу на грошовий ринок та економічні процеси; – інструменти прямого впливу.

Джерело: авторська розробка

Вибір об'єктів грошово-кредитного регулювання залежить від економічної ситуації в країні та означає, що центральний банк може, залежно від ситуації, здійснювати орієнтацію на один із перерахованих вище об'єктів чи навіть декілька одночасно [1].

Суб'єктом грошово-кредитної політики виступає держава, яка регулює цю сферу через свої представницькі органи – центральний банк і відповідні урядові структури – міністерства фінансів чи казначейства, органи нагляду за діяльністю банків і контролю за грошовим обігом, інституції зі страхування депозитів та інші установи. Крім того, у виробленні грошово-кредитної політики беруть участь інші органи державного регулювання економіки.

Основними функціями управління за допомогою грошово-кредитної політики є: організація, планування, регулювання і контроль [2].

Цілі грошово-кредитної політики можна поділити на три групи: стратегічні, проміжні, тактичні. Розмежування цілей грошово-кредитної політики переважно здійснюється відповідно до можливостей впливу на економічну ситуацію з врахуванням чинника часу.

У короткостроковому періоді грошово-кредитна політика реалізує свої тактичні цілі, пов'язані із можливістю досягнути певних результатів, пов'язаних з параметрами функціонування сфери грошового обігу.

Проміжні цілі грошово-кредитної політики досягаються шляхом регулювання перемінних в економічній системі річних часових інтервалах. У довгостроковому періоді реалізуються стратегічні цілі грошово-кредитної політики, які пов'язані з оптимальним і стабільним характером функціонування національних економік.

У загальному вигляді завдання монетарної політики полягає у створенні умов, за яких економічні агенти, реалізуючи свободу вибору, здійснювали б дії, що збігаються з цілями економічної політики держави.

До основних принципів здійснення грошово-кредитної політики належать:

- цілеспрямованість;
- транспарентність (прозорість);
- визначеність часових горизонтів грошово-кредитних цілей;
- відповідальність.

Залежно від економічних змінних та пов'язаних з ними тактичних цілей визначаються режими та інструменти монетарної політики, вибір яких є прерогативою центрального банку.

Виокремлюють чотири основні типи режимів грошово-кредитної політики [3]:

- таргетування валютного курсу;
- таргетування грошових агрегатів (монетарне таргетування);
- таргетування інфляції;
- грошово-кредитна політика без помітного номінального якоря.

Світова практика монетарної політики нагромадила значний досвід використання певних інструментів грошово-кредитного регулювання економічних процесів, рис. 1.

Рисунок 1 – Інструменти грошово-кредитної політики

Джерело: побудовано автором за [4]

Підсумовуючи, варто зазначити, що грошово-кредитна політика – це є організуючий і регулюючий цілеспрямований вплив держави, який здійснюється через її центральний банк на економічну діяльність суб'єктів грошового ринку та економічні процеси у сфері грошового обігу та кредиту, створення й удосконалення умов економічного розвитку відповідно до певного суспільного устрою з метою впорядкування та підвищення результативності.

Список літератури

1. Андрейків Т. Я. Особливості та основні напрями вдосконалення грошово-кредитної політики в Україні. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2014. Вип. 1. С. 228–235.
2. Сегеда Л. М. Монетарна політика та грошово-кредитне регулювання: сутнісна характеристика та теоретичне розмежування. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Економіка*. 2011. Вип. 16. С. 402–409.
3. Роджер С. Таргетированию инфляции исполняется 20 лет. *Финансы и развитие*. 2010. № 3. С. 46–49.
4. Гроші та кредит : підручник / за заг. ред. М. І. Савлука. Київ, 2002. 598 с.